

Вечерята ни се даде позволение да отидемъ при арестуванитѣ си родители. Ние се простихме съ двумѣсечния си другаръ, горкия Доспѣвски, затекохме се при тѣхъ и имъ облѣхме ржѣтѣ съ сълзи, хлуйнали отъ жалость, отъ радость, отъ състрадание за незаслуженото наказание, което покрай насъ бѣше стигнало и тѣхъ. Ако и двамата ни бащи бѣха виновни, че бѣха родили такива държавни прѣдатели като насъ, въ какво бѣше кривъ и най-голѣмиятъ ни стрика, тоя уважаванъ и безобиденъ старецъ, който нѣмаше въ Пловдивъ синъ на възраст, за да извършва политически прѣстжплення? И азъ се спуснахъ да искамъ извинение отъ него за това, че може-би по наша вина или по наша непрѣдпазливостъ щѣше да пострада и той, щѣше да пострада и сѣмейството му. Той, благъ и невъзмутимъ както всѣкога, ми отговори, че нѣма защо да се извинявамъ, че мѣрката, взета противъ него, бѣше мѣрка обща за много по-първи българи, че и отъ София и отъ Пазарджикъ, и отъ Хасково, и отъ Чирпанъ българитѣ първенци били докарани въ Пловдивъ и щѣли били всички да се изпратятъ на заточение. И дѣйствително, когаго, слѣдъ единствената щастлива нощъ, която прѣкарахме въ пловдивския затворъ, ние тръгнахме на заранята рано, съ фаетони, за желѣзнопътната станция, изъ пжтя видѣхме 320 душъ българи — между които и много челни люде — да отиватъ пѣши къмъ сжщата станция, за да тръгнатъ съ насъ на заточение. За да вдѣхнатъ по-голѣмъ тероръ ли, или за по-голѣма тържественость, властитѣ, които отколѣ не бѣха обѣсили, и които другъ пжтъ бѣсѣха по-пладне, него день бѣха обѣсили много рано нѣколко злочести наши братя именно въ улицитѣ, прѣзъ които нашитѣ сѣмейства, заточеницитѣ и ние трѣбваше да минемъ. И посинелитѣ лица на тия клетки жъртви сж послѣдното грозно впечатление, което турскиятъ Пловдивъ ми остави. И тая безобразна жестокость, да накаратъ жени и дѣца да минаватъ прѣзъ улици, дѣто висѣха обѣсени хора, ми се видѣ като грозната прѣдсмъртна спазма на она звѣрски режимъ, който бѣше на издѣхване и който азъ оставяхъ въ Пловдивъ и слѣдъ завръщането си, не намѣрихъ вече тамъ.

„Да съ-Богомъ! Свобода, новая жизнь, воскресеніе изъ мертвыхъ!... Экая славная минута!“ се провиква Ө. М. Достоевский при излизането си изъ Мъртвия Домъ, който той